

AFLEVERING 18

Waar ik (niet) van hou

Naar: Raad van Europa, Compasito: Manual on Human Rights Education for Children

Leeftijd: 9-12 jaar

Duur: 45 min.

Doelen Kinderen ontdekken de mogelijkheden en kennis van zichzelf en die van anderen
 Kinderen leren de effecten van genderstereotypen te herkennen

Kinderrechten Recht op gelijke behandeling, recht op identiteit, recht op inspraak en eigen mening
<http://www.kinderrechten.be>

Kinderrechten-waarden Respect voor elke mens, respect voor verschillen, verantwoordelijkheid nemen, iedereen is gelijkwaardig, solidariteit en verbondenheid

Kinderrechten-vaardigheden Opkomen voor eigen mening, goed luisteren naar anderen, zich inleven in iemand anders, zelf problemen oplossen, een eigen standpunt innemen, het standpunt van iemand anders durven in te nemen, initiatief nemen, praten over gebeurtenissen, verantwoordelijkheid opnemen, om hulp vragen en hulp bieden, opkomen voor de rechten van anderen

Materialen Generatie K aflevering 18 poll "Spelen met poppen is alleen voor meisjes":
<https://youtu.be/jAoQO19UfI0>
 pen en papier

Vooraf Lees de informatie op <http://www.genderklik.be> (samenvatting betekenis "gender" in bijlage bij deze activiteit).

Verloop

Instructies

- Geef een inleiding over het onderwerp van genderrollen (zie bijlage voor meer informatie). Vraag hiervoor: "Zijn er bepaalde vormen van gedrag of activiteiten die 'typisch voor meisjes' of 'typisch voor jongens' zijn?" Vraag de kinderen ook naar voorbeelden.
- Geef de kinderen pen en papier. Vraag elk kind om het volgende op te schrijven:
 - Schrijf bovenaan het blad of je een jongen of meisje bent.
 - Noem vier dingen die je doet en graag doet die 'gepast geacht worden voor jouw geslacht'.
 - Noem vier dingen die je doet maar niet graag doet die 'gepast geacht worden voor jouw geslacht'.
 - Noem vier dingen die je niet doet en niet graag zou doen die 'gepast geacht worden voor het andere geslacht'.
 - Noem vier dingen die je niet doet maar graag zou doen die 'gepast geacht worden voor het andere geslacht'.
- Vraag de kinderen om enkele van hun antwoorden op de vragen te delen met de groep en schrijf ze op in een tabel zoals hieronder.

	Ik doe en ik hou van	Ik doe maar hou niet van	Ik doe niet en wil ook niet doen	Ik doe niet maar wil het wel doen
Meisjes				
Jongens				

Nabespreking

- Bespreek de activiteit. Stel hiervoor vragen als:
 - Was je verrast door bepaalde dingen die mensen graag doen en niet graag doen?
 - Bekijk de lijst met dingen die kinderen niet doen maar graag willen doen. Valt er een bepaald patroon op?
 - Wat gebeurt er met een meisje dat 'jongensdingen' doet? En met een jongen die 'meisjesdingen' doet? Waarom gebeurt dit?
 - Hoe zouden volwassenen uit jouw familie de vier vragen beantwoorden?
 - Zijn er leden van je familie die dezelfde mening hebben over wat 'gepast' is voor mannen en jongens of vrouwen en meisjes?
 - Hoe komen we aan die mening over wat 'gepast' is voor

mannen en jongens of vrouwen en meisjes?

- Leg het verband tussen de activiteit en mensenrechten. Stel hiervoor vragen als:
 - Hoe kan het beperken van wat jongens en meisjes mogen doen hen persoonlijk beïnvloeden? Welke invloed heeft dat op een familie? Een samenleving?
 - Denk je dat de genderrollen (of stereotypen) aan het veranderen zijn? Zo ja, hoe?
 - Heb je ooit geprobeerd om tegen genderrollen in te gaan? Wat is er toen gebeurd?
 - Waarom beperken genderrollen/stereotypen onze mensenrechten?
 - Wat kunnen we doen om tegen genderrollen in onze groep in te gaan?

Tips voor begeleiders

- Moedig de kinderen aan om bij 'activiteiten die gepast geacht worden voor jouw geslacht' ook te denken aan gedragsverwachtingen en ons uiterlijk (bv. van mooie kledij houden, roddelen, snel huilen, grof taalgebruik, vechten).
- Variant: sommige kinderen kunnen aarzelend of beschaamd zijn om te zeggen dat ze graag dingen doen die anderen 'ongepast' vinden. Om dit te vermijden kun je 1) de papiertjes ophalen, ze door elkaar halen en de kinderen vragen om antwoorden van anonieme kinderen van beide geslachten voor te lezen; 2) de kinderen in kleine groepen met enkel jongens of enkel meisjes verdelen en vragen om samen als groep op de vragen te antwoorden; 3) een exemplaar van de vragenlijst gebruiken.
- Als dat nodig is in deze groep, leg dan het woord 'stereotype' uit en bespreek wat dit betekent en vraag de groep om antwoorden. Bespreek hoe stereotypen onze mensenrechten kunnen beperken.
- Wanneer je vraagt naar wat er gebeurt met kinderen die zich niet conform de genderstereotypen gedragen, vraag dan waarmee zij allemaal gepest worden en bespreek de gevolgen daarvan (bv. mietje, homo, manwif).

Eindtermen

Mens en maatschappij

Mens: 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 1.7

Maatschappij: 2.7, 2.13

Tijd: 3.1

Ruimte: 4.8,4 .14, 4.15

SoVa

Domein relatiewijzen: 1.2,1.3, 1.4, 1.5, 1.6, 1.7, 1.8

Domein samenwerking: 2

Domein samenwerking: 3

Bijlage: wat betekent "gender"?

Uit <http://www.genderklik.be>

Gender?

Gender is een begrip dat uit de Engelse taal komt en betekent letterlijk sociaal geslacht.

Gender verschilt van sekse

Vrouwen en mannen verschillen van elkaar op 2 manieren: fysiek en sociaal.

fysieke verschillen = sekse

sociale verschillen = gender

Sekse is bepaald door de natuur; gender door de cultuur.

Je wordt als mens geboren met een biologisch bepaalde sekse en een samenleving voegt daar gender aan toe: gender bestaat uit een hele laag ideeën en verwachtingen over hoe vrouwen en mannen verschillen en hoe ze zich wel en niet horen te gedragen.

Deze ideeën en verwachtingen over vrouwen en mannen gaan we als kind gebruiken als bouwstenen van onze identiteit en zo worden we bovenop onze fysieke sekse, ook op het sociale vlak tot man en vrouw gemaakt. De ene samenleving denkt daar anders over dan de andere. Onze grootouders hadden andere ideeën dan wij over wat gepast was voor mannen en vrouwen. Genderverschillen liggen dus niet vast.

Genderverschillen versus sekseverschillen

Er is heel wat discussie over welke m/v verschillen bepaald worden door de natuur en toebehoren aan je sekse, en welke verschillen ontstaan onder invloed van een bepaalde cultuur en dus behoren tot je gender. Dat mannen van Mars komen en vrouwen van Venus mag dan de titel van een populair boek zijn, grondig en betrouwbaar wetenschappelijk onderzoek heeft intussen uitgewezen dat genderverschillen sociale verschillen zijn - net als de verschillen tussen allochtoon en autochtoon, arm en rijk - en dat je er dus niet mee geboren wordt.

Hoe ontstaan genderverschillen?

Stel je even een andere wereld voor, een wereld waar de mensen overtuigd zijn dat blauwogige mensen anders zijn dan groen- en bruinogige mensen. De blauwogigen zijn slimmer en sneller, zo denken ze, en de groen/bruinogigen zijn liever en zorgzamer. Van bij hun geboorte verwachten ouders van de blauwogigen dat ze slim en snel zijn; ze spelen dan ook heel slimme en snelle spelletjes met de blauwogigen omdat ze denken dat die dat leuk vinden. De bruin/groenogigen mogen het rustiger aan doen. Hun ouders babbelen meer met hen, spelen zorgzame spelletjes met hen en vertellen hen elke dag hoe lief te zijn. 20 jaar later zien de ouders dat ze gelijk hadden; de blauwogigen kiezen slimme en snelle activiteiten en studies. Bij de activiteiten en studies waar je moet zorgen voor anderen, zijn er veel meer groen/bruinogigen. En iedereen is er rotsvast van overtuigd dat de keuzes die ze maken, hun eigen keuzes zijn. Als je hen vertelt dat ze beïnvloed werden door de ideeën van hun ouders over blauw- en groen/bruinogigen, kunnen ze dat maar moeilijk geloven.

Bij genderverschillen is het net zo: we willen er als kind allemaal graag bij horen en we maken ons de culturele codes van de groep waar we bij horen zodanig eigen, dat ze deel van onze identiteit lijken. Daarom gaan velen er vanuit dat genderverschillen eigenlijk sekseverschillen zijn waar we mee geboren worden.

Maar – en dat is voor velen een hele opluchting – we zijn niet veroordeeld tot deze stereotypen (overdreven beelden van groepen die niet kloppen met de werkelijkheid) over meisjes en jongens, mannen en vrouwen, we kunnen ons bewust worden van hun invloed en we kunnen die invloed verminderen.

Meisjes worden niet geboren met een voorkeur voor poppen en jongens niet met een voorkeur voor autootjes

Als een baby geboren wordt, zijn nog maar 10% van de hersenconnecties vastgelegd. De overige 90% van de connecties worden gemaakt in een omgeving die de baby voortdurend beïnvloedt (Cathérine Vidal). Zonder dat we het beseffen en vaak tegen onze wil in, geven we de stereotypen over meisjes en jongens aan elkaar door. We laten het onze kinderen weten nog voor ze kunnen praten: met een korte aarzeling of een subtiele afkeuring waar we ons niet van bewust zijn, leren ze dat dit stukje speelgoed of dat gedrag niet bij hen past. En hup, gender is geboren.